

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

היכל תשיעי
קובץ שלשלת האור
שער שלישי

לקוטי שיחות

בתרגום חפשי ללשון הקודש

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

○

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

●

תבא

(חלק יט — שיחה א)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ואחת לבריאה

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות
שבוע פרשת כי תבא, יד-כ אלול, ה'תשפ"א (א)

LIKKUTEI SICHOT
TARGUM L'LOSHON HAKODESH

Copyright © 2021

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

תבא

וקישור, לא לפסוקים הקודמים לו ולא לפסוקים שלאחריו.

ולכן פירש רש"י ש, ושמרת ועשית אותם" היינו ברכה שבה מתברכים בני ישראל עבור קיומם את מצות בכורים, ועפ"ז יש לפסוק זה (כברכה ושכר על קיום מצות בכורים) שייכות לפסוקים שלאחריו, לפי שגם הם עוסקים בשבחם של ישראל – שבני ישראל זוכים ל, וה' האמירך וגו" כשכר על ,את ה' האמרת גו"6.

ב. בזה מובן גם הדיוק בלשון רש"י ,הבאת בכורים היום תשנה לשנה הבאה" – דלכאורה ה' לו לומר ,תביא לשנה הבאה" (כדרך שפתח: ,הבאת בכורים היום", או ,תעשה לשנה הבאה" (כל' הכתוב ,ועשית אותם", ולמה כתב ,תשנה כו"7?

אבל על פי הנ"ל, שהברכה ,ושמרת ועשית אותם" יש לה שייכות ודמיון לפסוקים שלאחריו, מובן הטעם שנקט כאן רש"י את הלשון ,תשנה":

בפסוקים ,את הו' האמרת גו' וה' 228

א. בפרשתנו, לאחר פרשת בכורים ווידי מעשרות, כתיב: ,היום הזה ה' אלקיך מצוך לעשות את החוקים האלה ואת המשפטים ושמרת ועשית אותם בכל לבבך ובכל נפשך". ועל התיבות ,ושמרת ועשית אותם" פירש רש"י (בדיבור המתחיל ה'): ,בת קול מברכתו הבאת בכורים היום תשנה לשנה הבאה".

והנה הטעם שפירש רש"י ש, ושמרת ועשית אותם" אינו ציווי אלא ברכה – אף שלפי הפירוש הפשוט זוהי לשון של ציווי (וכאשר אכן פירשו כמה מפשטני המקרא²) – מובן בפשטות (וכמו שביארו המפרשים³):

מאחר שהפסוק ,היום הזה וגו" בא לאחר שנשלמה פרשת הציוויים על בכורים ווידי מעשרות, וכן לאחר תיאור קיום הציוויים בפועל (כפי שפירש רש"י בפסוק⁴, ,השקיפה ממעון קדשך" – ,עשינו מה שגזרת עלינו"; ואף הפסוקים הבאים לאחר ,ושמרת ועשית אותם" אינם מדברים עוד ע"ד הציוויים, אלא אודות שבחם של ישראל: ,את ה' האמרת גו' וה' האמירך גו"5 – הרי שאין מקום כלל לפרש ש, ושמרת ועשית" הוא ציווי, דאם כן אין לפסוק זה כל המשך

(6) וראה לקו"ש ח"ט ע' 166.
(7) ובתנחומא (פרשתנו א): ,תזכה" * (אלא שמסיים ,כאדם שהוא נתון כו' ואומר לו יהי' שתשנה ותתן לי לשנה אחרת"). אבל בתנחומא באבער (ב): ,תשנה".

(* וכ"ה גם בדפוס ראשון דרש"י, בכמה כתי' דרש"י, וכ"ה גירסת הרא"ס. אבל בדפוסים שלפנינו (וכן בדפוס שני וכמה כתי' דרש"י) הוא כבפנים – תשנה.

(1) כו, טז.
(2) ראב"ע, ספורנו ועוד.
(3) ראה בארוכה מפרשי רש"י כאן.
(4) שם, טו.
(5) שם, יז, יח.

וא"כ מדוע כתב רש"י, הבאת בכורים, היינו שהפסוק קאי על פרשת בכורים הבאה, לפני פניו, ולא על פרשת מעשרות ש, לפניו?

[ואף שמצינו בכמה מקומות¹² פסוק הנמשך לא רק, לפניו אלא גם, לפני פניו – אינו מסתבר לומר (ובפרט – בדרך הפשט) שפסוק יבוא בהמשך רק ללפני פניו ולא ללפניו¹³]

ואין לומר, שרש"י הביא בכורים כדוגמא (להיותו הענין הראשון שבפרשה), אבל הברכה באה אף על מעשרות¹⁴ – שהרי לשון הברכה, תשנה לשנה הבאה אינה מתאימה (לוידי) מעשרות, שאינו, לשנה הבאה (אלא פעם בג' שנים). ומזה מוכרח שלדעת רש"י הברכה, ושמרת ועשית אותם נאמרה על ביכורים בלבד.

ז. ועוד ועיקר – יש לשאול שאלת תם: ככל התורה, כאשר התורה מודיעה ע"ד שכר וברכה עבור קיום מצוות, הנה אופן ההודעה (ולכל הדורות) הוא שהקב"ה הבטיח את השכר המפורש שם עבור קיום המצוה המפורשת שם (או עבור קיום כל המצוות), וכבפרשתנו: את הוי' האמרת ג' והוי' האמירך ג', ולאחרי זה¹⁵ – באריכות גדולה: והי' אם שמוע ג' ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגוך ג' –

ואילו כאן כתב רש"י חידוש גדול ומיוחד – אשר (בלשון רש"י) אין לו עד

האמירך ג' מבואר בכתוב, שהשכר שהקב"ה משלם הוא מדה (–) (האמירך) כנגד מדה¹⁶ – (האמרת): מאחר ש, ה' האמרת, הנה גם השכר בא (אותו ה)אופן – וה' האמירך; ובפרט ש, האמרת וה' האמירך הן לשונות ש, אין להם עד מוכיח במקרא¹⁷ – הרי ברור ש, וה' האמירך הוא בהתאם בדיק ל, את ה' האמרת.

ולכן פירש רש"י שגם הברכה, ושמרת ועשית אותם, הבאה בדוגמא ל, את ה' האמרת ג' וה' האמירך ג', איננה ברכה בעלמא, אלא ברכה שתוכנה, תשנה לשנה הבאה: לשנה הבאה תשנה את מעשיך היום, היינו שהשכר הוא מדה כנגד מדה.

ג. אבל צריך להבין מה שכתב רש"י, הבאת בכורים: לפניו – בפרשה שבסמיכות לפסוק, היום הזה ג' – מדובר אודות דיני מעשר (אמנם, וגם נתתיו¹⁸ הנאמר בוידוי מעשרות בא לרבות גם [תרומה ו] בכורים¹⁹, אבל עיקר הוידוי הוא על מעשר²⁰) ואילו על הדינים דבכורים מדובר לפני פניו – בפרשה שלפני פרשת מעשרות –

* (7) ע"ד יתרו ית, יא ובפרש"י שם. וראה סוטה ט, ב ואילך, ובכ"מ.

(8) פרש"י עה"פ.

(9) שם, יג.

(10) פרש"י שם.

(11) וכלשון רש"י שם: "התודה שנתת מעשרותיך". וכדמוכח מהתחלת הפרשה – כי תכלה לעשר את כל מעשר ג' (אזי) ואמרת ג'. אלא שבוידוי על המעשרות מזכירין דרך אגב (ורק ברמז ד, וגם) גם תרומה וביכורים.

וגם ע"פ דרך ההלכה, עיקר הוידוי במעשר הוא (רמב"ם הלכות מע"ש פי"א הי"ד). ולהעיר מלקוטי לוי יצחק אגרות ע' רנח ואילך.

(12) כפרש"י עקב יא, יט.

(13) להעיר מפרש"י עקב יא, ז. יג. ראה יב,

ח. ובכ"מ.

(14) וראה משכיל לדוד כאן.

(15) כת, א ואילך.

כל שייכות לפרשה הסמוכה לו, אלא דוקא לפרשה הבאה לפני?

ובהכרח לומר, שהגם שכללות הפרשה שלפני „היום הזה גו“ מדברת ע"ד (ווידוי) מעשרות, הרי בסיומה – בסמיכות ממש ל„היום הזה“ – ישנו ענין שיש לו שייכות מיוחדת לבכורים, ובהמשך לזה בא הפסוק ובו הברכה על בכורים.

והביאור: פרשת „כי תכלה לעשר“ מסתיימת בתיבות „ארץ זבת חלב ודבש“, והכוונה בזה היא (כפירוש רש"י בפרשת בא¹⁷) „חלב זב מן העזים ודבש זב מן התמרים“, והם שני דברים שאינם מחוייבים במעשר, שכן חיוב מעשר בדרך הפשט¹⁸, הוא רק בדגן תירוש ויצהר¹⁹, אבל לא בחלב ודבש.

ועוד ועיקר – מעשר יש להפריש מ„כל תבואת זרעך“²⁰, ולא רק מ„ארץ חטה גו' ארץ זית שמן“ – ששמנו אגור בתוכו^{20*}, או רק מתמרים שהדבש זב מהן²¹ – שזהו פירוש זבת חלב ודבש.

אבל לביכורים ודאי יש לתיבות אלו שייכות, שהרי [חובת ביכורים חלה גם על (דבש) תמרים, כמו שהביא רש"י בתחילת הפרשה²²; וכן] „(ויתן לנו גו')

במקרא: כאשר יהודי הי' מקריב ביכורים, היתה בת קול מברכת אותו „תשנה לשנה הבאה!“

דלכאורה אף ע"פ הלימוד ע"ד ההלכה רמז דרוש וסוד קשה – ברכת בת קול מאן דכר שמי', ובפרט אשר דברים אלו כתב רש"י ע"פ דרך הלימוד דרש"י¹⁶, „לא באתי אלא לפשוטו של מקרא“!?

ה. והביאור בהנ"ל:

בפרשה לפנינו מדובר ע"ד „כי תכלה לעשר גו' בשנה השלישית“. ואילו פירשנו אשר „ושמרת ועשית אותם“ – דלרש"י פירושו „תשנה וכו“, כנ"ל – קאי במעשרות, אזי הי' נמצא שתוכן הברכה הוא, שגם בפעם הבאה יביא את כל המעשרות, כולל אלו של השנה הראשונה והשני', רק בשנה השלישית – ואי אפשר לומר כן, שהרי

[נוסף לכך שהכתוב אומר „ושמרת ועשית אותם בכל לבבך ובכל נפשך“, וכאשר מקיימים מצוה „בכל לבבך ובכל נפשך“, לא יתכן לדחותה לשנה ולשנתיים – הרי]

„תשנה“ זו – שגם בפעם הבאה יעכב את המעשרות עד לזמן הביעור – הרי זה היפך הברכה.

ולכן הוכרח רש"י לפרש שהברכה באה בשייכות לבכורים בלבד, ואזי „תשנה“ ברכה היא, שגם „לשנה הבאה“ יביא בכוריו „בכל לבבך ובכל נפשך“.

וא"ו. אלא שעדיין אינו מחזור: איך יתכן הדבר, שלפסוק „ושמרת וגו'“ אין

(17) יג, ה.

(18) וגם ע"פ דרך ההלכה, שיטת רש"י (דבי' עסקינן) במס' ברכות (לו, א ד"ה גבי מעשר. וראה פרש"י ר"ה טו, סע"ב. כס"מ הלכות תרומות רפ"ב. רדב"ז הל' מעשר פ"א ה"ט) שחיוב מעשר מדאורייתא הוא רק בדגן תירוש ויצהר.

(19) כלשון הכתוב ראה יד, כג.

(20) ראה שם, כב.

(20*) רש"י לעיל כו, ב.

(21) להעיר אשר במעשר בקר וצאן מפורש לא יבקר בין טוב לרע (בחוקותי בסופה).

(22) כו, ב. וכן בפרש"י תשא לד, כו.

(16) בראשית ג, ה.

ש„את הוי' האמרת היום“, לכן „והוי' האמידך היום“.

וא"כ יש לשאול – הלא די בזה שהאדם מקיים „ולקחת מראשית גו' והלכת אל המקום אשר יבחר ה' אלקיך גו' (כנגד המדה ד„ויביאנו אל המקום הזה“) הנה הבאתי גו' והנחתו לפני ה' אלקיך גו'“ (כנגד המדה ד„ויתן לנו את הארץ“) כדי להראות שאינו כפוי טובה ובאופן של מדה כנגד מדה,

אבל כשמוסיף: „הגדתי היום לה' אלקיך“, ויתר על כן, באופן ד„וענית“, בהרמת קול – הרי מגיע לו מדה אף כנגד מדה זו, כיון שזהו תוכן המצוה, כנ"ל,

ולכן מכריח פשוטו של מקרא לומר שהיתה מדת „וענית“ מלמעלה כנגד „וענית“ דידו'.

אבל, כיצד יתכן הדבר – הלא בעת „כשמעכם את הקול“²⁶ טענו בני ישראל „כי מי כל בשר אשר שמע קול אלקים גו' קרב אתה ושמע“²⁷ – היינו שענין זה שייך למשה ול„נביא אקים גו' כמודך ונתתי דברי בפיו ודבר אליהם“²⁸,

ולכן בהכרח לומר ש„וענית“²³¹ מלמעלה הי' ע"י בת קול²⁹.

ארץ זבת חלב ודבש – הוא הטעם למצות הבאת ביכורים²³ (להראות שאינו כפוי טובה²⁴), וכפי שממשיך מיד: „ועתה הנה הבאתי את ראשית וגו'“ – אשר מפירות אלו בלבד יש להביא בכורים.

ולכן, אף שכל הפרשה (לפני „היום הזה“) מדברת ע"ד (וידוי) מעשר, וכן התיבות „זבת חלב ודבש“ באות בהמשך לבקשה „וברך גו'“ הנאמרת בעת ויודוי מעשרות, מאחר שלתיבות האחרונות „ארץ זבת חלב ודבש“ ישנה שייכות מיוחדת לבכורים דוקא כנ"ל, לכן יש מקום לפרש שהפסוק „היום הזה“ קאי על בכורים.

ז. אך עדיין אינו מיושב – ובהקדם: מצות הבאת בכורים מדגישה וביותר את ענין מדה כנגד מדה – דמאחר ש„ויוציאנו ה' ממצרים“ (עבודה קשה וכו') אל הקצה ההפכי „ויתן לנו גו' ארץ זבת חלב ודבש“, צריך להיות כן גם מצד האדם, שלא יביא מכל הפירות אלא דוקא „מראשית“, ובזה גופא דוקא תאנה (וכיו"ב) שביכרה²⁵; וכן מודגש ענין זה מאת הקב"ה לבני ישראל – דמאחר

23) ונפק"מ גם להלכה דבכורים צ"ל מארץ כזו דוקא „ארץ זבת חלב ודבש“, משא"כ במעשרות כו' – ראה ספרי שם. בכורים פ"א מ"י. וראה רדב"ז וכו"מ* (בשם מהרי"ק) לרמב"ם הלכות בכורים רפ"ב, דגם הת"ק (בכורים שם) ס"ל דעבר הירדן פטור מה"ת (ופליגי רק בדרבנן). וכבר האריכו בזה ואכ"מ

24) פרש"י כו, ג.

25) פרש"י שם, ב.

* וכבר העירו דבכס"מ שלפנינו טה"ד דמוכח. וגם בהציון שם למהרי"ק צ"ל: ס"י קכב.

26) ואתחנן ה, כ.

27) שם, כג"כד.

28) שופטים יח, יח.

29) ויש להוסיף – עכ"פ ע"ד ההלכה והמדרש או לחידודי – שע"י ש„בת קול מברכתו כו' מתורץ מכיון שהברכה ובלשון הבטחה היא „תשנה לשנה הבאה“, איך יתכן שנפסקה הבאת ביכורים ולא נתקיימה הברכה אצל מביאי בכורים (בשנה ש)לפני חורבן ביהמ"ק, כן – אסור למכור שדה, ועאכו"כ שב"ד אסור למכור שדהו לגבות חוב וכיו"ב

ומ"מ עיקר החיבור הוא דוקא לתיבת
 „ודבש“, שהוא"ו שלה מחוברת לראשי
 התיבות ד, „היום הזה הוי' גו'“ עד
 שנעשים „צירוף הוי' אחת“.

ט. ועוד ענין מבואר בלקוטי
 תורה³² על הפסוק „היום הזה“, אשר
 „היום הזה וגו' קאי על ראש השנה“
 – וגם ענין זה מתאים עם פירוש
 רש"י שהפסוק מדבר אודות בכורים,
 לפי שאף הבכורים, ע"ד ראש השנה,
 הם ענין של ראשית³³.

יתירה מזו: בנוגע לחילוק שבין
 בכורים לתרומה – שאף שגם
 תרומה נקראת „ראשית“³⁴, מכל
 מקום הרי בכורים קודמים לתרומה
 (כדברי רש"י לעיל³⁵ „לא הקדמתי
 תרומה לבכורים“) – מבאר הצמח-צדק
 באריכות באור התורה בפרשה זו³⁶,
 שה„ראשית“ דתרומה זהו ענין התורה,
 שעלי" נאמר³⁷ „הוי' קנני ראשית
 דרכו“, וה„ראשית“ דבכורים קאי על
 נשמות ישראל, שעליהן נאמר³⁸ „קדש
 ישראל להוי' ראשית תבואתה“. וכשם
 ש„ישראל קדמו לתורה“³⁹, כך גם
 בכורים קודמים לתרומה.

וכפי שמבאר שם הצמח-צדק
 באריכות, שענין ה„בכורים“ שבנשמות
 ישראל קשור עם עצם הנשמה כמו

ח. מן ה„ענינים המופלאים“³⁰
 שבפירוש רש"י זה:

ההסברה בפירוש, שהפסוק „היום
 הזה וגו'“ עוסק במצות בכורים
 מכיון שקאי על התיבות „ארץ זבת
 חלב ודבש“ האמורות לפניו, מתאימה
 לביאור רבינו הזקן על הפסוק:

מבואר בלקוטי תורה³¹, שהפסוק
 „היום הזה“ מחובר ל„ארץ זבת חלב
 ודבש“ שבפסוק לפניו, ומטעם זה ראשי
 התיבות של ד' התיבות „ודבש היום
 הזה הוי'“ נעשים „צירוף הוי' אחת“^{31*},
 לפי שהוא"ו ד„ודבש“, מחובר למקרא
 שלמטה הימנה“.

וכשם שנתבאר לעיל בחלק הפשט,
 שהפסוק מחובר לכל ארבע התיבות
 „ארץ זבת חלב ודבש“, אבל³² לאידך
 הרי עיקר החיבור הוא לתיבת „דבש“,
 כיון שהחייב להביא בכורים שייך רק
 בדבש (ולא ב„חלב“) –

עד"ז הוא בהביאור ע"פ חסידות
 בלקוטי תורה, כדאיתא שם ש„המקרא
 מחובר לפרשה שלמעלה הימנה
 שמסיימת ארץ זבת חלב ודבש“ – היינו
 שהחיבור הוא לכל ארבע התיבות,

– משא"כ ב„בת קול“ דאין משגיחין בב"ק
 (ברכות נב, רע"א וש"ג), כן ברכה כזו אפשר
 להתבטל נסיבת החטאים של המתברך. אבל
 להעיר מפרש"י וישלח לב, יא (לענין הבטחת
 הקב"ה). וראה רמב"ם בהקדמה לפיה"מ (ד"ה
 והחלק השני בענין הנביא). ואכ"מ.

(30) ל' השל"ה במס' שבועות שלו (קפא, א).

(31) ריש פרשתנו (מא, ג).

(31*) הקדמת תקו"ז (ט, ב). והובא בפרדס
 שער פרטי השמות פי"ד (וענין צירוף זה ראה
 שם פט"ו. ע"ח ש' השמות פ"ז). והוא צירוף
 השולט בחודש חשון (מ"ח ריש מס' חשון).

(32) ראה אוה"ת עה"פ (ע' תרנג).

(32*) שם.

(33) משפטים כג, יט. תשא לד, כו. פרשתנו
 כו, ב („מראשית“).

(34) שופטים יח, ד (ובפרש"י). קרח יח, יב
 (ובפרש"י).

(35) כו, יג.

(36) ע' תתרגל ואילך. תתרגל ואילך.

(37) משלי ח, כב.

(38) ירמ"ב, ב, ג.

(39) תדבאר פי"ד.

דעשו⁴⁵), ומכל מקום „ואוהב את יעקב“⁴⁴ – הבחירה היא מצד שורש הנשמות המושרשות בעצמותו ית', בחינת „בכורים“ שבנשמה, אשר מצד בחינה זו „יעקב הוא הבכור“⁴⁶, והבחירה היא בישראל דוקא⁴⁷.

י"ד. ע"פ הנ"ל יובן גם מה שהדגיש רש"י בפירושו (בדיבור- המתחיל הקודם) על התיבות „היום הזה ה' אלקיך מצורך“ – „בכל יום יהיו בעיניך חדשים כאילו בו ביום נצטוית עליהם“: פירוש „בכל יום יהיו בעיניך חדשים כו“ הוא, שגם בימים שבהם עוסק האדם במצוות אחרות ובלימוד פרשיות אחרות בתורה (שלא מענין ומצות בכורים), גם אז צריך להיות „כאילו בו ביום נצטוית עליהם“⁴⁸ –

שהיא מושרשת בעצמות, ששם „מחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר“⁴⁰, כולל גם לתורה.

ובזה מובנת השייכות דבכורים לראש השנה, לפי שהעבודה דראש השנה היא קבלת עול שמצד עצם הנשמה (וכמבואר בכמה מקומות⁴¹ שקבלת עול שבכל השנה היא למטה מן הכחות הפנימיים, וקבלת עול שבראש השנה היא הביטול שמצד עצם הנשמה), וזוהי בחינת „בכורים“ – „ראשית“ – עצם הנשמה, כנ"ל.

[ועוד י"ל: א' הענינים העיקריים בראש השנה הוא, שבו מתגלה ענין „אתה בחרתנו“, בחירת הקב"ה בבני ישראל, כמו שאנו אומרים בתפלת ראש השנה⁴²: „יבחר לנו את נחלתינו גו“⁴³ – ובחירה זו היא מצד „בכורים“ שבנשמה, עצם הנשמה. והביאור: אמיתית ענין הבחירה היא רק באופן שאינה תלויה כלל בשום טעמים וסיבות לבחירה; ולכן נמשכת הבחירה מדרגא כזו שבה אין תפיסת מקום (מעלת ו)מעשה התחתונים, ושם „אע"פ עשו ליעקב“⁴⁴, שניהם בשוה (ובחינות המקיפים שלמעלה משתלשלות יש להן שייכות יתירה לאומות העולם, כידוע בענין הבכורה

(45) ראה תו"א, תו"ח ואוה"ת ר"פ וישלח. אוה"ת שבהערה הבאה. ועוד.

(46) ראה אוה"ת פרשתנו ע' תתרלו ואילך. ע' תתרמ"ג.

(47) ועפמ"ש באוה"ת שם (ע' תתרח) שביטול יניקת החיצונים („לא תבשל גדי בחלב אמו“) שנעשה מצד בחי' בכורים שבנשמה, הוא „ע"ד גרש את האמה הזאת ואת בנה“ יש לבאר השייכות דפסוק זה להקריאה דר"ה. כי ע"י התעוררות הקב"ע שמצד עצם הנשמה, בחי' בכורים, פועלים שיהי' „גרש את האמה הזאת ואת בנה“ – ואוהב את יעקב ואת עשו שנאתי. ולהעיר אשר חגה"ש – זמן מתן תורתנו שאז

בחר הקב"ה בישראל (ראה שו"ע אדה"ז סי' ס' ס"ד) – נקרא „יום הבכורים“. וראה המשך ובינם הבכורים תרנ"ד בסופו.

(48) שזהו החידוש על מה שפרש"י לעיל בפ' יתרו (יט, א) „שיהיו דברי תורה חדשים עליך כאילו היום נתנו“, ובפ' ואתחנן (ו, ו) „לא יהי' בעיניך כו' אלא כחדשה כו“, ובפ' עקב (יא, יג) „שיהיו עליכם חדשים כאילו שמעתם בו ביום“ – שבכהנ"ל המדובר הוא שבעת קיום התומצ"צ צ"ל (לא „בדיוטגמא ישנה כו“ – פרש"י ואתחנן שם

(40) ב"ר פ"א, ד.

(41) ראה בארוכה המשך ר"ה תש"ד פ"ג ואילך.

(42) קודם התקיעות. וראה בארוכה לקו"ש ח"ד ע' 1147-8. לעיל ע' 164. לקמן ע' 282. 350 ואילך.

(43) תהלים מז, ה.

(44) מלאכי א, ב.

הדמיון) כפי שהביא רש"י במקום אחר⁴⁹ בנוגע לתורה ומצוות?

וע"פ הנ"ל מובן: בכל הענינים שעוסק בהם האדם, כולל בעבודה השייכת לכחות פריטים, צריך להיות נרגש הביטול והקבלת-עול שמצד עצם הנשמה. וע"ד הידוע בענין הקבלת-עול דראש השנה (הבאה מבחינת „בכורים“ שבנשמה כנ"ל), שיש לקחת את הקבלת-עול דראש השנה ולהמשיכה באופן שתאיר גם בכל שאר ימות השנה; וכן הוא גם „בכל יום“, שבכל הענינים שעושה האדם בכל יום ויום עליו לזכור ולחוש, במלוא החיות וההתחדשות, את הציווי דבכורים – הביטול שמצד עצם הנשמה.

[וכמו שמבאר שם הצמח-צדק⁵⁰ את דברי התנחומא⁵¹ שתפלות במקום בכורים תקנום, כיון שתפלה מקשרת את הנשמה שלמטה עם שרש ומקור הנשמה, ולכן נדרשת ההקדמה דתפלה לפני לימוד התורה, דבכדי שלימוד התורה יהי כדבעי, צריך להקדים לזה ההתעוררות דעצם הנשמה, הבאה ע"י עבודת התפלה⁵²].

יא. עוד ענין בפירוש רש"י המובן ע"י הביאור הפנימי הנ"ל בענין הבכורים: ברכה שתוכנה הבטחה שייכת רק בענינים שאינם תלויים בבחירת האדם; אבל על תורה ומצוות,

על „החוקים האלה ואת המשפטים“, שלפי פירושו רש"י הכוונה בזה היא למצות בכורים^{48*}.

ולכאורה: מהו הטעם לכך שבכללות התורה והמצוות נוגע כ"כ לזכור „בכל יום“ את הציווי דבכורים, ועוד באופן ד„חדשים“ – לא „כחדשים“ (בכ"ף

– כ"א) חדשים כו'; משא"כ בנדו"ד ש„בכל יום“ – גם כשאינו עוסק ב„החוקים האלה ואת המשפטים“ (בכורים) – „יהיו בעיניך חדשים כו'“. וההכרח לזה הוא ממשנ „היום הזה“ (ולא „היום“ סתם – ככפ' ואתחנן ועקב שם); ולכן מפרש גם משנ"א לקמן בפרשתנו (כו, ט) „היום הזה גו'“ – „בכל יום יהי בעיניך כאילו היום באת עמו בברית“.

[ואף שגם כפ' יתרו שם נאמר „ביום הזה“ (ובכ"ז לא פרש"י „בכל יום כו'“ – כי שם אין תיבת „הזה“ מיותרת (שהרי אא"פ לכתוב „ביום באו גו'“), אלא שלא הי' צריך לכתוב אלא ביום ההוא (פרש"י שם); משא"כ בנדו"ד (וכן לקמן פרשתנו הנ"ל) שתיבת „הזה“ מיותרת, דהול"ל (ככפ' ואתחנן ועקב שם) „היום“ סתם].
וראה לקו"ש חכ"ד ע' 193.

48* וכמו שהוא בהנהגת כל בני" – גם בן חמש ועוד קודם לזה*, שהתחלת כל יום ויום הוא באמירת „מודה אני (איני כפוי טובה) כו' שהחזרת וכו'“.

ולהוסיף (גם ע"ד ההלכה): (1) יצי"מ צ"ל זכירתה בכ"י, והייתה „מאפילה לאור גדול“ (טובה גדולה), והייתה על מנת והבאתי אתכם אל הארץ גו'. ולהעיר אשר „אומי גו'“ הוא חלק עקרי בהגש"פ. (2) „כל חלב (הכי משובח – בככורים) להווי“ צ"ל „בכל דבר“ – רמב"ם (סוף הל' איסורי המזבח) ושו"ע יו"ד הל' צדקה (סו"ס רמח).

49) ואתחנן ו, ו (וכ"ה בספרי שם). בפרש"י יתרו (יט, א) עקב (יא, ג) – בלי כ"ף הדמיון. נת' בלקו"ש חכ"ד ע' 193.
50) ריש פרשתנו.
51) ולכן בכורים (תפלה) קודמים לתרומה (תורה).

* כידועה הוראת כ"ק מו"ח אדמו"ר זמנן שלש יום הגזירה והנחת פיאות הראש) נהגו להדר להרגיל את התינוק בענין נשיאת ט"ק וברכות השחר וברהמ"ז וק"ש שעל המטה (היום יום ע' נא).

גם – הבכורים הבאים מפירות אלו אינם נשרפים על גבי המזבח, אלא נאכלין לכהנים⁵⁷, ונאכלין באופן ד„ושמחת“⁵⁸. כלומר, שאת בחינת ה„בכורים“, שורש ומקור הנשמה, ממשיכים ומקשרים עם אכילה גשמית – דם ובשר כבשרו – ואכילה בשמחה.

ומאחר שהקב"ה משלם שכר מדה כנגד מדה, כנ"ל, לכן הברכה הבאה לאדם עבור מצות הבאת בכורים היא – „תשנה לשנה הבאה“: שיצמחו אצלו „מראשית“ – פירות טובים וערבים, ויקויים בו „ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך ה' אלקיך ולביתך“⁵⁹.

וכן הדבר בנוגע לעבודה דראש השנה (שזהו ענין הבכורים כנ"ל), שעיי"ז שיהודי מעורר בתוכו את תנועת הביטול והקבלת-עול שמצד עצם הנשמה, נותן לו הקב"ה⁶⁰ כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה, בעניניו הרוחניים, וכן בעניניו הגשמיים, לו ולבני ביתו, בכל המצטרך, בבני חיי ומזוני רויחי.

(משיחת ש"פ תבוא תשכ"ח)

שבהן צריך להיות „ובחרת בחיים“⁵², ו„הכלל⁵³ בידי שמים חוץ מיראת שמים“ לכאורה אינה שייכת הבטחה – וא"כ איך אפשר לומר ש„בת קול מברכתו .. תשנה לשנה הבאה“?

אבל לפי הביאור הנ"ל, שהענין דבכורים הוא הבחינה דעצם הנשמה, מובן: מאחר שהברכה נוגעת להתעוררות עצם הנשמה, הנה לא זו בלבד שאין זה בסתירה לבחירת האדם, אלא אדרבה, מצד עצם הנשמה דוקא בא „ובחרת בחיים“⁵⁴.

[וגם בדרך הפשט מובן הדבר, שהרי בפשטות תוכן הבאת בכורים הוא – שהאדם מבטא את הודאתו להקב"ה, והדבר בא מצד זה שאינו כפוי טובה (כפירוש רש"י לעיל⁵⁵); ומאחר שהאדם בטבעו אינו כפוי טובה, ממילא בודאי ירצה להביא בכורים].

יב. כמדובר לעיל, את הביטול שמצד עצם הנשמה יש לקשר עם הכחות הפרטיים, וגם ענין זה בא לידי ביטוי בהבאת בכורים; שהרי הבכורים באים מפירות גשמיים, ובזה גופא – מן הפירות הטובים והערבים דוקא (שמטעם זה אין מביאים בכורים מתמרים שבהרים כו'⁵⁶);

(52) נצבים ל, יט.

(53) ברכות לג, ב. וש"נ.

(54) ראה בארוכה לקו"ש ח"ז ע' 35 ואילך.

(55) כו, ג.

(56) בכורים פ"א מ"ג. רמב"ם הלכות בכורים

פ"ב ה"ג.

(57) קרת יח, יג.

(58) רמב"ם שם פ"ג ה"ו.

(59) פרשתנו שם, יא.

(60) כידוע בענין „כל שנה שרשה בתחלתה

מתעשרת בסופה“ (ר"ה טז, ריש ע"ב).

